

18.8.2025

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Asia: VN/20317/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi koulutuskorvauksen lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi**Koulutuskorvausta ei pidä lakkauttaa**

OAJ vastustaa hallituksen esitystä lakkauttaa työnantajan koulutuskorvaus ja velvollisuus suunnitelmalliseen täydennyskoulutukseen.

Koulutuskorvausjärjestelmä on toiminut sille asetetun tavoitteen mukaisesti, eikä esitys edistä työllisyyttä, vaan heikentää opetus- ja kasvatusalalla työskentelevien mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää osaamistaan. Se, että yksityisen sektorin koulutusvähennyksellä ei saavutettu sille asetettuja tavoitteita ja se siksi lakkautettiin 1.1.2025, ei käy syyksi julkisen sektorin koulutuskorvauksen lakkauttamiselle.

Koulutuskorvauksen poistaminen kohdentuu käytännössä samoille naisvaltaisille aloille, jotka hyödynsivät eniten viime vuonna lakkautettua aikuiskoulutustukea. Vaikutukset kumuloituvat erityisesti opetuslalla sekä sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Hallitus osoittaa täysin väärää mallia työnantajille leikkaamalla aikuiskoulutustuen, opetusalan täydennyskoulutusrahat sekä Opetushallitukselta että aluehallintovirastolta ja nyt vielä esittää koulutuskorvausten ja siihen liittyvän koulutussuunnitelmien laadintavelvoitteen lakkauttamista.

Hallituksen oletus on näkemysemme mukaan väärä, että näistä sen omista leikkauspäätöksistä ja leikkauskohteiden valinnassa riippumatta työnantajat priorisoisivat omiksi leikkauskohteikseen muita kohteita, kuin henkilöstön kouluttamisen, johon niillä leikkausten seurauksena on vähemmän resursseja. Esimerkiksi kunnat ovat taloudellisissa vaikeuksissa ja ne tekevät omia sopeutustoimia. Hallitus on jo leikannut kuntien valtionosuuksia ja lisäksi valtionosuusjärjestelmä kärsii soteuudistuksen vuoksi tehdyistä muutoksista. On siis todennäköistä, että mahdollisesti myös kunnat leikkaavat omia menojaan ja ottavat mallia hallituksen tekemistä valinnoista leikkauskohteiden suhteen.

Sivistykselliset perusoikeudet edellyttävät toteutuakseen kelpoista ja osaavaa opetus- ja kasvatushenkilöstöä. Jatkuva lainsäädännön muuttuminen, tekoäly ja digikehitys kuten sähköiset oppimateriaalit ja erilaiset työskentelyalustat, oppimisen ja koulunkäynnin tuen sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppijoiden määrän kasvu yhdessä muiden muutosten kanssa ovat lisänneet opetuslalla työskentelevien suunnitelmallisen osaamisen kehittämisen tarvetta.

18.8.2025

Koulutuskorvauksen lakkauttaminen lisää riskiä työhyvinvoinnin ja työllisyystilanteen heikkenemisestä

Tunne oman työn hallinnasta ja osaamisesta vaikuttaa suoraan hyvinvointiin. Esitysluonnoksessakin todetaan, että ”Työuran aikainen kouluttautuminen ja oppiminen ovat olennaisia tekijöitä muuttuvassa työympäristössä. Kouluttautuminen ja oppiminen ovat keskeisessä asemassa työntekijän hyvinvoinnin, työkyvyn ja muutoksissa pärjäämisen kannalta.” Osaaminen on merkittävä työhyvinvoinnin osatekijä. Kun työnantajan taloudellisia resursseja tarjota koulutusta leikataan, on vaarana, että se toimii toimintamallina myös työnantajalle leikata henkilöstönsä kouluttautumismahdollisuuksia. Tämä heikentää henkilöstön osaamista ja vaarantaa työhyvinvointia. Näin tavoitellun säästön sijaan voi lopputuloksena pidemmällä aikavälillä olla julkisen sektorin menojen kasvu säästöjen sijaan.

OAJ:n jäsenistön näkökulmasta ehdotettu koulutuskorvauksen poistaminen heikentää mahdollisuuksia päästä työnantajan kustantamaan ja työajalla tapahtuvaan koulutukseen. Välillisesti tämä ja muut edellä mainitut henkilöstön kouluttautumiseen kohdenetut leikkaukset heikentävät myös opetusalan työtilannetta. Opettajat ovat aiemmin kouluttaneet niin aikuiskoulutustuella kuin koulutuskorvauksella kouluttautuvat. Nyt näitä kouluttautujia ja siten opettajilla töitä, on jatkossa vähemmän. Säästön sijaan kasvaa myös riski työllisyystilanteen heikkenemisestä.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan johtaja

Eira Bani
koulutuspolitiikan päällikkö